

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Physicam, siue Scientiam de Corpore naturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. Sententia superius proposita bifariam explicatur & quoad priorem eius explicandæ modum rationibus impugnatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95236](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95236)

CAPVT II.

Sententia superius proposita bifariam explicatur, & quoad priorem eius explicandæ modum rationibus impugnatur.

12 **P**rior eius opinionis explicatio est, vnum punctum reale corporis naturalis continui constitutum occupare finita tantum spatij imaginarij puncta v.g. octo. Posterior eiusdem explicatio est, vnum punctum reale ex finitis, quibus constat corpus naturale continuum, sibi vindicare infinitas partes spatij imaginarij, siue spatium imaginarium in minus, & minus sine fine diuisibile. Porro autem posteriorem hunc eius sententiæ explicandæ, & tuendæ modum cap. sequentibus impugnaturus, priorem in præsentem impugno. Atque in primis iuxta eum neutiquam explicatur, quatenus vnum punctum reale additum immediatè alteri, cum eo non penetraretur: siquidem illud secundum se totum tangit.

13 Respondent aduersarij, admissa penetratione inadæquata, quia vnum punctum sit in loco inadæquato alterius; negata verò penetratione adæquata, quia alterum alterius occupet locum adæquatum: sic duæ manus se tangentes penetrantur, non quidem adæquatè, sed tantum inadæquatè ac penes extremas superficies. Contra tamen primo sic argumentor: quia etiam vnum punctum indiuisibile loci aliud immediatè se toto tangit, eique immediatum est: & tamen cum eo non penetratur villo modo, & nec adæquatè, nec inadæquatè: non adæquatè, quia iam non essent duo puncta spatij, sed vnum: non inadæquatè, cum supponantur ambo omnis extensionis expertia: quæ cum ita sint, cumque ab aduersariis admittantur, nescio quo pacto negare possint, vnum indiuisibile, seu punctum reale tangere posse aliud abique vllavtriusque penetratione, siue adæquatè, siue inadæquatè. Sanè Aristotelicum, & commune argumentum in ipso spatio imaginario efficaciter virgeri potest, vt bene animaduertit P. Hurtadus in præsentem §. 9: cum ergo extensio, & quantitas spatij imaginarij per ordinem ad aliud spatium imaginarium, in quo sit, explicari nequeat; certè ad aliam solutionem necesse est recurrant aduersarij: qualiscunque autem ea sit, ad explicandam extensionem realem sufficiet. Confutatur etiam eadem responsio paulo aliter: namque punctum reale iuxta aduersarios occupat octo puncta spatij imaginarij v.g. & puncta spatij iis immediata, & contigua neutiquam occupat: cur ergo, punctum aliquod reale occupare nequeat vnicum tantum punctum spatij, quin occupet punctum ei immediatum, ac proinde quin penetraretur cum puncto, quod in eo spatio immediato collocatur? Aut cur vnum punctum extensum virtualiter penetrari inadæquatè debeat, cum punctis realibus sibi immediatis? quando iuxta ipsosmet, quibuscum disceptamus, cum punctis imaginariis sibi immediatis, neutiquam penetratur.

14 Deinde iuxta priorem illum philosophandi modum initio capitis propositum, velocitas, & tarditas motus nequaquam explicari possunt. Quod enim aiunt Neoterici, mobile illud velocius moueri, quod in quouis instanti plus acquirit spatij de nouo, & minus amittit de antiquo; illud autem tardius moueri, quod in singulis instantibus minus acquirit spatij de nouo, & plus amittit de antiquo: quare necesse non esse ad morulas à nobis superius explosas recurrere; hoc, inquam, non satisfacit. Etenim dari potest mo-

tus velocior, & velocior in infinitum syncategorematicè: at, quo velocior est motus, eo punctum mobilis plura puncta spatij de nouo, & pauciora de antiquo, iuxta aduersarios, singulis momentis acquirit, & amittit: ergo potest punctum mobilis acquirere, in eodem instanti, de spatio nouo, puncta plura, & plura in infinitum syncategorematicè, & amittere de spatio antiquo puncta pauciora, & pauciora sine fine; ac proinde punctum mobilis possidet, non finita spatia loci, sed infinita, & non tot, quin plura: si enim finita puncta localia occuparet, profecto deuenire esset ad tot puncta loci acquisita de nouo, vt plura naturaliter acquiri non possent, & ad tot puncta loci amissa, vt plura etiam amitti non possent; videlicet, si omnia puncta spatij sui in quouis instanti amitteret, & totidem acquireret de nouo punctum reale, de quo loquimur. Consequens autem aduersariis repugnat. Porro maior, in qua tota vis argumenti consistit, in hunc modum suadetur: superior periphæria alicuius globi velocius mouetur, quam inferior: cum æquali spatio temporis maiorem circulum absoluat; maiusque loci spatium conficiat, vt experientia testatur: & quo maior est superior periphæria quam inferior, eo celerius inferiori in orbem mouetur; eo enim maius spatium loci æquali temporis intervallo, quam inferior conficit: sed superior periphæria alicuius globi potest esse maior, & maior in infinitum syncategorematicè; cum Deus cælum maius, & maius sine fine moliri possit.

15 Tertiò principaliter oppugnatur idem philosophandi modus: quia puncta finita spatij imaginarij, continuo reali respondentia, circulos, triangulos, quadrata, & reliquis figuras Mathematicas efficiunt: at in iis figuris Mathematicis ipsius spatij imaginarij omnia argumenta, à Peripateticis contra sententiam Zenoni falsò adscriptam, & à nobis tract præcedenti profligatam obiecta, apertissime militat, vt expendentem constabit: neoterici ergo, cum quibus disputamus, in Scyllam incidunt, dum Charybdem vitare nituntur; & in continuo reali ex punctis finitis, & inextensis constituto difficultates fatentur insuperabiles; eadem sanè coguntur in continuo locali, & imaginario experiri.

16 Respondent tamen, spatium imaginarium nihil esse, & non aliud quam merum mentis figmentum, atque commentitium quoddam spatij realis, ac veri idolum: quare nullum in eo argumentum commode effici posse, quod vrgeat. Sit enim, si placet, circulus superior imaginarius æqualis inferiori; idque argumenta Mathematica concludant, aduersus sententiæ componentem spatium imaginarium ex indiuisibilibus finitis: ob id sanè vterque circulus imaginarius, & chimericus est: cur ergo à circulis spatij ad circulos reales argui possit? Deinde ideò puncta spatij imaginaria, & chimerica sunt, quia sibi immediata sunt, seque adæquatè veluti tangunt; quin penetrentur, sed potius extensionem faciant: cur ergo ab iis ad puncta realia arguere fas sit. Hæc illi.

17 Sed parum solide, nisi valde fallor: quia, esto spatium imaginarium ens rationis, & inanis quædam mentis fictio sit, caterum de eo perinde fari, atque philosophari oportet, ac si esset quid reale: ergo non est, cur in eo argumenta Aristotelica fieri non possint, aut, si fiant, non vrgeant. Antecedens compertum est, vt docet P. Hurtadus in præsentem: siquidem distantia, & indistantia entitatum realium per distantiam, & indistantiam spatij imaginarij, quod occupat, ab omnibus explicatur: inadæquata etiam penetratio punctorum realium, quam adstruunt aduersarij, per spatium

spatium imaginarium inadæquatum utrique commune ab his explicatur: velocitas etiam, ac tarditas motus ab iisdem declaratur, per spatium imaginarium, quod à diuerso mobili aliter atque aliter acquiratur, aut deperdatur: igitur de spatio imaginario, perinde, ac si aliquid reale esset, omnibus philosophandum est. Adice, non paucos existimare, spatium imaginarium esse, aut carentiam quandam, aut certe veram possibilitatem vocationis; quæ quidem carentia, aut si maius possibilitas à parte rei, & ante omnem fictionem intellectus habeat, diminutè licet, extensione, aut contractionem, distantiā, aut indistantiā, relationem dextri aut sinistri, superi aut inferi, aliasque similes: cur ergo in spatio imaginario, si admittatur saltem disputandi gratia, vt certè debet, argumenta Mathematica fieri non possint, quæ aduersus continuum reale coalescens ex punctis finitis, & minime extensis communiter fiunt. Atque hæc impræsentiarum sufficiant contra priorem modum explicandi ac tuendi puncta inflata: quæ namque supersunt eius impugnationes (supersunt autem non parum efficaces) in simili proponuntur capitibus sequentibus.

CAPVT III.

Posterior modus eiusdem sententiæ explicandæ, & tuendæ rationibus confutatur.

18 **P**rimò: quia aut spatium infinitum, quod à puncto reali occupatur, in partes proportionales, & communicantes Aristotelico more diuiduum est: & sic contra illud spatium imaginarium omnia argumenta in Aristotelem obici solita procedunt: frustra ergo aduersarij Aristotelicam sententiam in continuo reali deserunt, quam in continuo locali sequuntur, cum eius sequendæ, aut deserendæ par sit vtrobique ratio. Aut spatium illud infinitum est imaginaria quædam extensio, omnino indiuisibilis, in qua tamen infinitæ aliæ extensiones minores, & minores per penetrationem contincantur: ea ratione, qua punctum reale extensum vt octo v. g. diuinitus intra se continere potest per intimam penetrationem aliud punctum reale extensum vt septem, & hoc aliud vt sex, & sic vterius absque fine: & hic etiam modus explicandi infinitatem spatij imaginarij haud potest sustineri: quis enim vnum spatium cum alio penetrari, & in alio per intimam præsentiam contineri non rideat? aut cui in aperto non sit, quin ea spatia non plura futura sint, sed vnum, vbi semel penetrantur inuicem? Vel denique spatium illud infinitum infinita puncta, siue indiuisibilia imaginaria inter se distincta complectitur: & ita contra illud apertè militant argumenta, quibus cap. postremo tract. præcedenti expugnauimus compositionem continui realis ex solis punctis, siue indiuisibilibus finitis.

19 Deinde globus perfectè sphericus super planum illabens illud in puncto saltem tangeret: punctum est extensum Mathematicè, & quidem in infinitum iuxta aduersarios: ergo globus perfectè sphericus tangeret planum in extensione aliqua: quando igitur omnis extensio in plano planities est, sanè non posset globus non tangere planities aliquam vt talem, eique cõmensurari: ac proinde in ipso globo planities aliqua admittenda erit; & sic repugnabit eum esse perfectè rotundum. Cõsequens autem est absurdum: ergo & illud ex quo sequitur. Eadem ratione suaderi potest, perfectum cylindrum in contraria sen-

tentia esse prorsus impossibilem. Respondebit tamen nonnemo, globum & cylindrum, si caderent super planum, tacturos illud in puncto quidem extenso, non tamen quatenus extensum est, & plura spatia indiuisibilia occupat, sed quatenus vnum indiuisibile spatij replet, quod certè eorum rotunditati obesse non posset, nec in iis planitiem argueret vllam. Verum in primis non pauci eorum, quibuscum disceptamus, indiuisibilia omnia omnino talia tam in loco, quam in re locata respiciunt; contra quos potissimum superius confecimus argumentum. Deinde, qui indiuisibilia prorsus talia, & nullatenus extensa, siue finita siue infinita, in spatio imaginario admittunt, cur etiam indiuisibilia realia nullo modo extensa Mathematicè, sed indiuisibilibus spatij commensata tantopere tenuunt: cum eadem vtrobique argumenta militent.

Vterius posterior ille contrariæ sententiæ tuendæ, & exponendæ modus, ilque modò communior, impugnatur: quia iuxta eum velocitas, & tarditas motus localis, propter quas explicandas potissimum excogitatus est, neutiquam rectè explicatur. Sumamus enim in rota puncta A, & B. circuli superioris, & excentrici, ac puncta etiam A, & B circuli inferioris, & concentrici: quorum, quæ superiora sunt, inferiora cooperiunt; ita vt punctum A puncto A omnino corresponsdeat, neutrumque ante, vel post aliud vllatenus sit, & punctum etiam B puncto B pari symmetria corresponsdeat. Quo præsupposito, demus rotam circulariter moueri, atque in orbem torqueri: tum certè punctum A superius puncto A inferiori velocius mouebitur: circulus enim, in quo vnum continetur, velocius mouetur, quam circulus alterum continens. At ea maior velocitas explicari nequit, per hoc quod punctum A superius in primo instanti plus acquirat spatij B sibi immediati, punctum verò A inferius minus acquirat spatij etiam B sibi immediati, vt aduersarij philosophantur: aliàs in primo instanti motus punctum A superius, punctumque A inferius eandem proportionem in ordine ad locum, quam antea, non seruarent, sed vnum præuenteret aliud, quod absque diruptione, aut certè absque flexione rotæ percipi non potest. Porro, quod in rota puncta superiora & inferiora, saltem aliqua, habere possint proportionem explicatam, euident est: aliàs in nulla figura eam possent habere: siquidem in rota pyramides, globi, cylindri, quadrata, trianguli, omnesque figuræ Mathematicæ continentur.

Respondent primò aduersarij, ad hoc vt punctum A superius, & punctum A inferius seruent inter se eandem proportionem, quam ante motum habebant, necesse esse, vt alterum plus de spatio B. sibi immediato, quam alterum, & e contrario hoc minus, quam illud prius acquirat. Nam, si vtrumque tantumdem de tali spatio proximo per motum in quocunque compararet instanti; certè vtriusque motus esset æqualis velocitatis: eo autem ipso quod pari velocitate mouerentur ambo in suis circulis, fieri non posset, quin amitterent proportionem, qua antea gaudebant: siquidem, cum punctum A superius ad punctum loci imaginarij, à quo moueri cepit, regreditur, & orbem spatij perfectum absoluit; vel tunc punctum A inferius ad punctum etiam loci, in quo erat immediatè ante motum, reuertitur, in eoque se iterum collocat, vel potius ante in eo se collocauit, & curriculum suum, orbemque perfecit. Si primum: profectò æquali velocitate non mouebuntur, contra quam disputandi gratia supponitur, eum eodem tempore alterum maius loci spatium percurrat, circum-

K 4 lumque